

מבוא

מחקרים רבים אשר נערכו במהלך שלושת העשורים האחרונים בחנו את הקשר בין זעזועים כלכליים לבין היקף הצריכה הביתית (Kukk, Kulikov, & Staehr, 2016; Mohanan, 2013; Stephens, 2001). ככלל, בקצרה, זעזועים כלכליים מתייחסים לירידה ברמת השכר בעקבות גורמים שונים, כגון – בעיה בריאותית, פיטורין, מוגבלות, נכות וכדומה (Mohanan, 2013; Stephens, 2001). מחקרים מעלים כי זעזועים כלכליים קשורים לירידה בהיקף הצריכה של משקי בית. ממצאים אלו עקביים עם מודלים קלאסיים המתייחסים לצריכה לפיהם בני אדם מנהלים את כלכלת משק ביתם באופן רציונאלי ושקול. אנשים מנהלים את היקף צריכת משק ביתם בהתאם לרמת הכנסותיהם בהווה, כמו גם, הכנסותיהם הצפויות בעתיד. לאור זאת, תחת נסיבות של זעזוע כלכלי, נוכח הפוטנציאל הצפוי לירידה ברמת ההכנסות של משק הבית, אינדיבידואלים נוהגים להפחית את היקפי הצריכה במסגרת משק הבית (Mohanan, 2013).

חרף ההסבר המופיע לעיל, מחקרים מעידים כי גורמים שונים עשויים להתנות את הקשר בין זעזועים כלכליים וירידה בהיקף הכנסות משק הבית לבין היקף הצריכה של משקי בית (Kukk et al., 2016). למחקר הנוכחי מספר מטרות חשובות, ראשית, במסגרת מחקר זה נבקש לבחון את הקשר בין זעזוע כלכלי לבין היקף הצריכה של משקי בית. בנוסף, במסגרת מחקר זה נבקש לענות על שאלות חשובות בהן הספרות המחקרית עוסקת בימינו, לרבות – מהו הקשר בין משך הימשכותם של זעזועים כלכליים (ארוכי טווח \ קצרי טווח) לבין שינויים בהיקף הצריכה של משקי בית? האם הזעזוע בהכנסה ובצריכת משקי בית יורד בשיעור דומה? האם השינויים בהיקף הצריכה של משקי בית מתחילים רק לאחר זעזועים כלכליים, או טרם שינויים שליליים מסוג זה? מהו התזמון של שינוי בצריכה לעומת השינוי בהכנסה? האם הירידה בהיקף הצריכה של משקי בית בעקבות זעזועים כלכליים מתמתנת לאורך השנים, או הולכת וגוברת? לבסוף, האם זעזועים כלכליים מובילים להפחתת צריכה כלפי אפיקים מסוימים, בעוד שזעזועים מסוג זה אינם מובילים להפחתת צריכה באפיקים אחרים?.

על מנת לענות על השאלות המופיעות לעיל, בעבודה זו נתאר ונציג את ממצאיהם ומסקנותיהם של שלושה מחקרים אמפיריים בתחום "זעזועים כלכליים והיקף צריכת משקי בית". לנושא מחקר זה ישנה חשיבות רבה. בהקשר זה, ממצאי המחקר הנוכחי צפויים לסייע בהבנה מעמיקה יותר של המכניזם העומד מאחורי הקשר בין זעזועים כלכליים וירידה בהיקף צריכת משקי בית. באמצעות ממצאי המחקר, קובעי מדיניות ומקבלי החלטות יוכלו להפנים בצורה מעמיקה יותר את ההשלכות השליליות של זעזועים כלכליים על רמת הצריכה במשקי בית, ירידה מסוג זה פוגעת באיכות חייהם של פרטים ומשפחות, כמו גם, באופן עקיף בכלכלת המדינה (בעקבות ירידה בהיקפי המסחר במדינה). בנוסף, זיהוי גורמים שונים אשר עשויים לעמוד מאחורי הקשר, ואף להתנות את הקשר בין זעזועים כלכליים לבין רמת בהיקף הצריכה, עשויים לשמש לטובת גיבוש מדיניות ותכניות התערבות לסיוע לאינדיבידואלים אשר חוו או חווים זעזועים כלכליים.

סקירת ספרות

"The long-run consumption effects of earnings shocks"

מטרת המחקר

מטרת מחקר זה לבחון את ההשלכות ארוכות הטווח של שני סוגי זעזועים כלכליים – החלפת מקום עבודה או נכות, בהתייחס לרמת ההכנסות של האינדיבידואל ורמת צריכת מזון משקי בית.

שאלת המחקר

האם קיים קשר בין זעזועים כלכליים מסוג החלפת עבודה ונכות לבין שינויים ארוכי טווח בהיקף ההכנסה של הפרט וצריכת מזון של משקי בית?

רקע ספרותי

הספרות המחקרית בתחום "השלכות פיטורים" מלמדת כי לאחר החלפת מקום העבודה היקף הרווחים של הפרט צונח בשיעור של 25% עד 40% בשנה הראשונה. בכל אופן, במקביל, מחקרים מעלים כי בעקבות החלפת מקום עבודה השכר השעתי של עובד צונח ב-12% בלבד. חוקרים מסבירים כי מרבית ההפסד הכספי של עובדים בעקבות פיטורים או עזיבת מקום העבודה נובע ממשך הזמן בו הפרט מובטל. מעבר להפסדים הכספיים הראשוניים במשך התקופה בהם העובדים שפוטרו מחפשים אחר מקום עבודה חדש, מחקרים מעלים כי אינדיבידואלים צפויים להשתכר ברווח שנתי נמוך בכ-10% פחות משכרם בעבודה הקודמת. מעבר לפיטורים, סוג נוסף של "זעזוע כלכלי" בא לידי ביטוי בנכות פיזית או נפשית, מצב אשר נמצא במחקרים כבעל השלכות כלכליות ארוכות טווח על אינדיבידואלים. בכלל זה, מחקרים מעידים כי בעקבות נכות רמת ההכנסה השנתית של אנשים צונחת בממוצע של כ-15%.

בעוד שמחקרים רבים העידו כי לזעזועים כלכליים מסוג של פיטורים וואו נכות קיימים אפקטים שליליים ארוכי טווח על שכרם של אינדיבידואלים, חשוב לציין כי מודלים כלכליים סטנדרטיים הרווחים בספרות מתייחסים לאפקטים השליליים של זעזועים כלכליים בהתבסס על רמת הצריכה של פרטים, ולא על הכנסותיהם. בעוד ששני גורמים אלו קשורים זה לזה באופן חזק, חוקרים מציינים כי גורמים אלו אינם קשורים האחד לשני באופן מושלם. בכלל זה, השינויים בהיקף הצריכה של אנשים עשויים להתקשר לתמורות בהיקף הכנסתם, אך בו בזמן לגורמים נוספים, כגון – משך השינוי השלילי ברמת ההכנסה (קבוע \ כרוני), גודל השינוי בהיקף ההכנסה (נמוך \ בינוני \ גבוה), האם השינוי בגובה ההכנסה היה צפוי או בלתי צפוי וכדומה.

בחינת הקשר בין זעזועים כלכליים לבין היקף הצריכה וההכנסה של משקי בית בעלת חשיבות רבה בניסיון לאמוד את היקף ההשפעה ארוכת הטווח של זעזועים מסוג זה. בהמשך לאמור לעיל, במסגרת המחקר הנוכחי החוקרים ביקשו לבחון את האפקט ארוך הטווח של זעזוע כלכלי הן על היקף צריכת מזון, והן על רמת ההכנסה של משקי בית.

שיטת המחקר

על מנת לבחון את שאלת המחקר, במסגרת המחקר הנוכחי החוקרים ערכו בסקר פאנל לבחינת שינויים בהכנסות תושבים על מנת לבחון את השינויים בהיקף ההכנסות וצריכת המזון של משקי בית בעקבות זעזועים כלכליים. ניתוח מסוג זה מבקש, בין השער, להתחקות אחר אחוז השינוי בהיקף צריכת המזון בהשוואה להיקף סך כל הרווחים של משק הבית. במסגרת הניתוח החוקרים בחנו את האפקט של הזעזועים הכלכליים (נכות \ פיטורים) על היקף הצריכה לפני ולאחר הזעזוע הכלכלי. כמו כן, הניתוח כלל ניתוח נתיבי זמן לבחינת האפקט של זעזועים כלכליים על רמת ההכנסה העתידית של הפרט, כמו גם, היקף צריכת המזון של משק הבית בתקופת מעקב של 5 שנים. באופן זה, תוצאות הרגרסיה מאפשרות לחשוף את אפקטים קצרי טווח, כמו גם, ארוכי הטווח של זעזועים כלכליים על רמת הכנסה בעתיד והיקפי צריכה. ההשוואה בין היקף הצריכה בהינתן תנודות ברמת ההכנסה של משקי הבית מאפשרת קבלת אינדיקציה על יכולת משקי הבית להתמודד ולהתגבר על הזעזועים הכלכליים. כמו כן, השוואה זו מאפשרת לבחון האם לזעזועים הכלכליים קיים אפקט דיפרנציאלי על היקף הצריכה והיקף ההכנסה של משקי בית לאורך הזמן. החוקרים ביקשו לבחון את תגובת הירידה בהיקף הצריכה בעקבות זעזועים כלכליים באמצעות הפורמולה הבאה:

$$\ln C_{it} = \alpha_i + X_{it}\beta + \sum_{j=1}^{T_{max}} \gamma_j year_j + \sum_{k=k_l}^{k_u} \eta_k D_{it}^k + \epsilon_{it}, \quad (1)$$

C_{it} = צריכת משק הבית בשנה נתונה

A_i = האפקט הספציפי למשק בית

X_{it} = גורמי רגרסיה תלויי זמן המייצגים את העדפות משק הבית לצריכה

$Year_j$ = גורם זה תכליתו לזהות אפקטים ספציפיים לשנה ברמת מאקרו

D_{it} = האפקטים טרום ולאחר הזעזוע הכלכלי על צריכה (משך תקופה לפני ולאחר זעזוע כלכלי)

E_{it} = גורם השגיאה, שונות לא מוסברת

תוצאות

תוצאות המחקר העלו כי זעזוע כלכלי מסוג נכות, ובעיקר, החלפת מקום עבודה, קשורים לירידה ארוכת טווח בהיקף צריכת המזון וההכנסה של הפרט בעתיד. בכל אופן, חשוב לציין כי תוצאות המחקר מלמדות כי האפקט השלילי של הזעזועים הכלכליים בא לידי ביטוי בירידה ניכרת יותר בהיקף הרווחים העתידיים של הפרט בהשוואה לירידה בהיקף צריכת המזון, בייחוד בפרק הזמן הראשוני לאחר הזעזוע הכלכלי. לבסוף, תוצאות המחקר העלו כי חלה מגמה של צמצום היקפי צריכת המזון טרם ולאחר הזעזועים הכלכליים, זאת ככל הנראה על רקע תובנות של מנהלי משק הבית לפיהן אחד מבני הזוג קרבים לאבד את מקום עבודתם \ לסבול מנכות.

מסקנות

על רקע תוצאות המחקר הנוכחי, עולה כי הן לזעזוע כלכלי מסוג נכות, והן לזעזוע מסוג החלפת מקום עבודה אפקט שלילי על היקף צריכת המזון ורמת ההכנסות בעתיד. עולה כי לזעזוע כלכלי מסוג נכות אפקט חזק יותר על רמת ההכנסה וצריכת המזון של משק. כמו כן, נראה כי בעקבות זעזועים כלכליים, הירידה בהיקף ההכנסות של אינדיבידואלים גבוהה וחדה יותר בהשוואה להיקף הירידה בצריכת המזון. החוקרים מסבירים את היציבות היחסית בהיקף צריכת המזון, בין השאר, מהסיבה כי לזעזועים כלכליים השפעה משמעותית על שכרו של האינדיבידואל, אך אפקט מוגבל על ההכנסה הכוללת של שני בני הזוג במשק הבית. לבסוף, על רקע ממצאי המחקר הנוכחי עולה כי בני הזוג מתחילים לצמצם את היקף הצריכה שלהם עוד טרם הזעזועים הכלכליים, ובכך מתכוננים, מתגברים ומתמודדים בצורה טובה יותר עם הזעזועים הכלכליים.

"ESTIMATING CONSUMPTION RESPONSES TO INCOME SHOCKS OF DIFFERENT PERSISTENCE USING SELF-REPORTED INCOME MEASURES"

מטרת המחקר

מטרת המחקר הנוכחי לבחון את ההבדלים בין זעזועים כלכליים קצרי \ ארוכי טווח על היקף הצריכה של משקי בית.

שאלת והשערות המחקר

במחקר הנוכחי החוקרים העלו את השאלה – האם האפקט של זעזוע כלכלי על היקף הצריכה של משקי בית מותנה ברמת הימשכות הזעזוע? החוקרים העלו את ההשערה כי זעזוע כלכלי ארוך טווח יוביל לאפקט שלילי ומשמעותי יותר בהיקף הצריכה של משקי בית בהשוואה לזעזועים כלכליים קצרי טווח.

רקע תיאורטי

מודלים קלאסיים של צריכה מתבססים על הנחה לפיה בני אדם מנהלים את כלכלת משק ביתם באופן רציונאלי ושקול. לפיכך, אנשים מנהלים את היקף צריכת משק ביתם בהתאם לרמת הכנסותיהם בהווה, כמו גם, הכנסותיהם הצפויות בעתיד. על רקע הסבר זה, קיים יסוד להניח כי תחת נסיבות של זעזוע כלכלי, נוכח הפוטנציאל הצפוי לירידה ברמת ההכנסות של משק הבית, אינדיבידואלים יפחיתו את היקפי הצריכה. יחד עם זאת, חוקרים גורסים כי היקפי הצריכה העתידיים של משק הבית מותנים בתפיסותיהם של אינדיבידואלים באשר להימשכו של הזעזוע הכלכלי – שינוי קצר טווח \ ארוך טווח. בהקשר זה, מחקרים מעלים כי היקף הצריכה במקשי בית אינו תלוי ברמת ההכנסה של אינדיבידואלים בהווה, ואף קשור במידה רבה יותר לגבי ציפיותיהם של מנהלי משק הבית באשר להכנסתם בעתיד.

לפי "השערת ההכנסה הקבועה" של פרידמן (Friedman, 1957, כפי שנמצא ב - Kukk et al., 2016) שינויים בלתי צפויים ברמת ההכנסה קשורים במקרים רבים בהפחתת הוצאות משק הבית. בכל אופן, כאשר שינוי שלילי זה נתפס על ידי מנהלי משק הבית כשינוי ארוך טווח, רמת הצריכה של משק הבית צפויה לרדת בשיעור היקף דומה לירידה ברמת ההכנסה המשותפת של בני הזוג. בכל אופן, במידה והזעזוע הכלכלי נתפס על ידי מנהלי משק הבית כשינוי קצר טווח, זעזוע מסוג זה אינו צפוי להוביל לשינוי משמעותי באופי הצריכה של משק הבית. מודלים בתחום הצריכה מניחים כי היקף הצריכה מושפע באופן משמעותי יותר מזעזוע כלכלי בעל אפקט עקבי בהשוואה לזעזועים כלכליים בעלי אפקטים זמניים. בהמשך להסבר המופיע לעיל, במחקר

מערך מחקר - מחקר זה מתבסס על מערך מחקר דמוי ניסוי. במסגרת המחקר נערכה השוואה בין קבוצת מחקר של משתתפים אשר נחשפו לפציעות גוף בעקבות נסיעה באוטובוס לבין קבוצת ביקורת של אנשים אשר נסעו באותם קווי אוטובוס ולא נפצעו במסגרת תאונת דרכים. בדרך זו, החוקרים ביקשו להתגבר על בעיית "אנדוגניות" (ברירה), והבטיחו כי מאפייני שני הקבוצות דומים, מלבד זאת כי קבוצת המחקר חוותה זעזוע בריאותי מסוג תאונת אוטובוס. באופן זה, ניתן לייחס את ההבדלים בין קבוצת המחקר והביקורת בהתייחס לרמת הצריכה לזעזוע הכלכלי, תוך שלילת האפשרות כי גורמים מתערבים אחרים עומדים מאחורי קשר זה.

כלי המחקר - כל משתתפי המחקר התבקשו למלא שאלון דיווח עצמי אשר נערך על ידי המרכז לשינויים באוכלוסייה וסוכנות הסקרים של בנגלור (Bangalore). השאלונים הופצו על ידי צוות של סוקרים אשר עברו הכשרה ייחודית למען איסוף נתוני המחקר.

אסטרטגיית ניתוח - על מנת לבחון את ההבדלים בין משתתפי קבוצת המחקר (נחשפו לזעזוע כלכלי) לבין משתתפי קבוצת הביקורת (לא נחשפו לזעזוע כלכלי) במסגרת המחקר פותחו מודלים של רגרסיה ליניארית לבחינת הקשר בין חשיפה לזעזוע כלכלי לבין רמת הצריכה (לטובת השכלה, מזון, דיור פסטיבלים), צבירת חוב ורמת הכנסה מעבודה של משק הבית. ניתוח הרגרסיה הורצו תוך פיקוח ונטרול גורמים מתערבים, לרבות - מגדר המשתתף, גיל, רמת השכלה, גודל הבית במ"ר, סוג מקצוע התעסוקה והיקף הפיצויים שקיבלו הנפגעים.

תוצאות - תוצאות המחקר העלו כי משקי בית אשר נחשפו לזעזוע בריאותי התאפיינו ברמות נמוכות יותר של הוצאות צריכה בהתייחס לכספים המופנים לטובת השכלה ופסטיבלים, אך לא בהתייחס למזון ודיור. בנוסף, תוצאות המחקר העלו כי על רקע הוצאות גבוהות הקשורות לטיפול בזעזוע הבריאותי של חבר המשפחה, נמצא כי זעזוע כלכלי קשור לצבירת חובות רבה יותר בקרב קבוצת המחקר בהשוואה לקבוצת הביקורת. משקי הבית אשר נחשפו למקרה של זעזוע בריאותי נמצאו בסיכון גבוה יותר ב 70% לבקש הלוואה מהבנק בשנה הראשונה לאחר האסון, ובסיכון גבוה ב 40% לצבור חוב בתקופת זמן זו. בכל אופן, ממצאי המחקר העלו כי שנה לאחר הזעזוע הבריאותי, לא נמצא הבדל מובהק ברמת ההכנסה של משקי בית אשר חוו ולא חוו זעזוע כלכלי.

מסקנות

לאור ממצאי מחקר זה עולה כי זעזוע כלכלי גורם להפחתת הוצאות בכל הנוגע להשכלה ופסטיבלים, אך להוצאות הקשורות לדיור ומזון. כמו כן, עולה כי זעזוע כלכלי קשור להגברת בקשות להלוואות וצבירת חובות בקרב משפחות אשר חוו זעזוע זה. נראה כי צבירת החובות וההלוואות הם המנגנונים אשר מאפשרים למשפחות להמשיך לצרוך מזון ודיור באותה רמת החיים.

תרומה אישית

ממצאי המחקרים שנחקרו בעלי חשיבות ותרומה של ממש לספרות המחקרית בתחום "זעזועים כלכליים והיקף צריכה". בקצרה, תוצאות המחקר שערך סטפנס (Stephens, 2001) מעלים כי זעזועים כלכליים מסוג נכות והחלפת מקום עבודה בעלי אפקט שלילי מתון על היקף צריכה המזון של משק הבית, ואפקט משמעותי יותר, על היקף ההכנסות של הפרט בעתיד. בנוסף, עולה בני הזוג מתחילים לצמצם את היקף הצריכה שלהם עוד טרם הזעזועים הכלכליים, ובכך מתכוונים, מתגברים ומתמודדים בצורה טובה יותר עם הזעזועים הכלכליים. בנוסף, מחקרים של קוק ועמיתיו (Kukk et al., 2016) מעלה כי הקשר בין זעזועים כלכליים לבין רמת הצריכה של משקי בית בעתיד מותנה בהימשכות הזעזוע הכלכלי, כך שזעזועים יארוך טווח קשור לירידה חדה יותר בצריכת משקי בית בהשוואה לזעזועים קצרי טווח. לבסוף, במחקר שערכה מוהנה (Mohanani, 2013) נמצא כי זעזועים כלכליים גורמים להפחתת הוצאות לטובת השכלה ופסטיבלים, אך אינם משפיעים על הוצאות הקשורות לדיור ומזון. כנמו כן, נמצא כי זעזועים כלכליים מובילים להגברת בקשות להלוואות וצבירת חובות בקרב משקי הבית.

בעוד שלממצאי המחקרים המופיעים לעיל ישנה תרומה חשובה לשדה הנחקר, חשוב לציין כי מחקרים אלו סובלים מחוסרים ומספר בעיות מתודולוגיות אותן יש לקחת בחשבון. ראשית כל, יש לציין כי שלושת המחקרים המופיעים לעיל התייחסו לקשר בין זעזועים כלכליים שליליים לבין היקפי צריכה של משקי בית, אך לא לקשר בין זעזועים כלכליים חיוביים לבין היקפי צריכה של משקי בית (Kukk et al., 2016). בנוסף, מרבית המחקרים העריכו את השינויים בהיקפי ההכנסה והצריכה של משקי הבית בהתבסס על עמדותיהם הסובייקטיביות של מנהלי משקי הבית, בכלל זה, מחקרים מעלים כי אינדיקטורים תופסיים שניוניים במצבם הכלכלי, וכן, את רמת הצריכה שלהם בצורה אסימטרית, לכן, דיווחיהם עשויים להיות מוטים (Mastrogiacomo, 2010, כפי שנמצא בתוך Kukk et al., 2016). לאור זאת, ישנה חשיבות במחקרי תיקוף אשר יבחנו את מידת ההלימה בין נתונים אובייקטיביים וסובייקטיביים. זאת ועוד, חשוב לציין כי המחקרים המופיעים לעיל התמקדו במספר סוגי "זעזועים כלכליים" מצומצם, לרבות נכות, פיטורים וזעזוע בריאות. על רקע ממצאי מחקרים לפיהם סוגים שונים של זעזועים כלכליים בעלי אפקט דיפרנציאלי על היקף ההכנסה וצריכת משק הבית בעתיד (Stephens, 2001), חשוב לבחון ולהשוות בין סוגים שונים ומגוונים של זעזועים כלכליים נוספים, לרבות – אובדן בן זוג, מעבר מקום מגורים \ הגירה, הולדת ילדים (בעיקר במקרה של הולדת תאומים) וכיוצא בזה. בדומה לכך, מעבר להיקף הצריכה של משקי הבית, קיימים גורמים תלויים רבים וחשובים אשר עשויים להיות מושפעים לאורך זמן מזעזועים כלכליים, לרבות – תחושת איכות חיים, תחושת

אך אינם משפיעים על הוצאות הקשורות לדיור ומזון. לבסוף, נמצא כי זעזועים כלכליים מובילים להגברת בקשות להלוואות וצבירת חובות בקרב משקי הבית (Mohanani, 2013).

בעוד שלממצאי סקירת הספרות ישנה חשיבות ותרומה לשדה הנחקר, חשוב לציין כי עדיין קיימים בעיות מתודולוגיות, פערים ושאלות חשובות בתחום "זעזועים כלכליים והיקף צריכה", אשר עד כה לא זכו לפתרון או מענה מספק בספרות, לרבות – היעדר התייחסות לאפקט של זעזועים כלכליים חיוביים על היקפי צריכה של משקי בית (Kukk et al., 2016), הערכת שינויים בהיקפי הכנסה וצריכה של משקי הבית בהתבסס על עמדותיהם הסובייקטיביות של מנהלי משקי הבית (מצב העשוי להוביל להטיה) (Mastrogiamco, 2010), כפי שנמצא בתוך (Kukk et al., 2016), התמקדות במספר סוגי "זעזועים כלכליים" מצומצם בלבד (Stephens, 2001), ומחסור במחקרים אשר בחנו גורמים אשר עשויים להתנות \ למתן את הקשר בין זעזועים כלכליים לבין היקפי צריכת משקי בית (Mohanani, 2013). לאור כל אלו, חשוב כי מחקרי המשך יבקשו לבחון את האפקט של זעזועים כלכליים חיוביים (למשל – זכייה בפרסים רחבי היקף) על היקף הצריכה של משקי בית, יערכו מבחני תיקוף אשר יבחנו את רמת ההלימה בין דיווחים סובייקטיביים של משקי בית בהתייחס להכנסותיהם והיקף צריכתם, לבין רמת ההכנסה והצריכה האובייקטיבית של משקי הבית. בנוסף, על מחקרי המשך להרחיב את היריעה, ולבחון את האפקט של מגוון רחב של זעזועים כלכליים על היקפי הצריכה של משקי בית, לרבות – אובדן בן זוג, מעבר מקום מגורים \ הגירה, הולדת ילדים (בעיקר במקרה של הולדת תאומים) וכיוצא בזה. ולבסוף, נציע למחקרי המשך לבחון גורמים נוספים אשר עשויים להתנות את הקשר בין זעזועים כלכליים לבין היקפי צריכה של משקי בית, כגון – רמת הכנסת בין הזוג, תחום מקצוע העבודה, גיל, רמת השכלה, מספר ילדים וכדומה.

ביבליוגרפיה

- Kukk, M., Kulikov, D., & Staehr, K. (2016). Estimating Consumption Responses to Income Shocks of Different Persistence Using Self-Reported Income Measures. *Review of Income and Wealth*, 62(2), 311-333.
- Mohanan, M. (2013). Causal effects of health shocks on consumption and debt: quasi-experimental evidence from bus accident injuries. *Review of Economics and Statistics*, 95(2), 673-681.
- Stephens Jr, M. (2001). The long-run consumption effects of earnings shocks. *Review of Economics and Statistics*, 83(1), 28-36.

מרכז סיוע לסטודנט
דוגמא *

EZ-grade-